

ÎNVĂȚAREA INDIVIDUALĂ A STUDENȚILOR – VECTOR ÎN ADAPTAREA LA SCHIMBARE

Viorelia LUNGU

Universitatea Tehnică din Moldova
Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Viorelia Lungu, e-mail: viorelia.lungu@ssu.utm.md

STUDENTS' INDIVIDUAL LEARNING - VECTOR IN ADAPTATION TO CHANGE

Abstract: *Learning and especially the individual learning of students is highlighted to be increasingly important in the university education system. In addition, with the pandemic, this competence has shaped new missions for teachers both in terms of developing their own skills (eg digital), but also to train, in students, the competence of individual learning. Individual learning is highlighted in various educational policy documents, both at national and university level, but their applicability also depends on the individual style of the student, which he needs to capitalize on, starting from individual properties. The need to focus on the individual learning of the student, constituted by internal conditions of the personality, determines, orients, organizes and enhances the intensity of the learning effort for change.*

Keywords: *learning, individual learning, change, theories and styles of learning, educational policies.*

Adnotare: *Învățarea și în special învățarea individuală a studenților este evidențiată a fi tot mai importantă în sistemul de învățământ universitar, iar odată cu pandemia această competență a conturat noi misiuni pentru cadrele didactice atât în sens de a-și dezvolta propriile competențe (ex. digitale), dar și să formeze la studenți competența de învățare individuală. Despre învățarea individuală sunt evidențiate în diverse documente de politici educaționale la nivel național dar și la nivel universitar, însă aplicabilitatea acestora depinde și de stilul individual al studentului, care acesta necesită să -l valorifice în dependență de proprietățile individuale. Necesitatea axării pe învățarea individuală a studentului constituită de condiții interne ale personalității, determină, orientează, organizează și potențează intensitatea efortului în învățare pentru schimbare.*

Cuvinte-cheie: *învățare, învățare individuală, schimbare, teorii și stiluri ale învățării, politici educaționale.*

Introducere

Valoarea educației crește într-o lume în care schimbările (acțiunea de a schimba, modificări, transformări) s-au accelerat simțitor, într-o societate a opțiunilor individuale și sociale, marcată de o multitudine de tranziții etc.

Odată cu pandemia COVID -19 s- a provocat o varietate de schimbări majore la nivel mondial, implicit în sfera activității pedagogice, căreia i se solicită exigențe noi axate pe organizarea și asigurarea calității învățământului [1, p.175]. Aceste schimbări, au conturat noi

misiuni pentru cadrele didactice universitare și anume: să-și dezvolte propria competență digitală, să formeze/exercite la studenți *competența de învățare independentă* și implicit, motivația intrinsecă pentru învățare, achiziții care, indiscutabil, dar solicită eforturi și ale gândirii independente a studentului [1, p.175].

În esență, sistemul de învățământ universitar este organizat în conformitate cu aceste schimbări dar coordonate de diverse politici educaționale [2, 11] unde este prevăzută și activitatea individuală de învățare a studenților.

Teorii ale învățării

În general, despre învățare, diversele teorii explică cum studentul însușește cunoștințe, construind ierarhii cognitive, care ulterior sunt aplicate în practică și transformate în capacități și deprinderi.

Teoriile behavioriste (E.L.Thorndike, B.F.Skinner) definesc învățarea drept dobândirea de noi comportamente în urma acțiunii repetate a unor stimuli asupra organismului și a fixării unor reacții. Este în esență o asimilare activă de informație (retenție mnezică) însoțită de achiziționarea de noi operații și deprinderi [apud 9, p. 24].

Teoriile cognitive susțin că omul este un procesor de informației codificată și depozitată în memorie care mai târziu se exteriorizează sub forma de deprinderi și capacități.

Teoriile constructiviste evidențiază că în procesul de învățare se pargurg diverse etape, care îi permite persoanei să construiască noi reguli și reprezentări, iar învățarea este descrisă ca o experiență de mediere socială, în care subiecții construiesc noi blocuri de cunoștințe în baza interacțiunii cu mediul social și cultural.

P. Golu, formulează definiția învățării ca: "proces evolutiv, de esență informativ-formativă, constând în dobândirea într-o manieră activă, explorativă, a experienței proprii de viață și, pe această bază, în modificarea selectivă și sistematică a conduitei, în ameliorarea și perfecționarea ei controlată și continuă sub influența acțiunilor variabile ale mediului ambiant" [4, p. 24], dar și aplicabilă prin diverse metode ca învățarea să devină efectivă și eficientă [3].

Autoreglarea învățării, în viziunea lui Pintrich, este un proces activ și constructiv în care cei care învață își stabilesc scopurile proprii învățării și apoi depun efort pentru a monitoriza, regla și controla propria cogniție, motivație și comportament, ghidați și orientați de scopurile fixate de ei și de caracteristicile contextuale ale mediului. [apud 4]

În general, învățarea este raportată la comportament, stabilitate și schimbare, unde ultima trebuie să se producă ca rezultat al experienței și modificarea potențialului adaptativ al personalității.

După cum menționează V. Guțu, „pe de o parte, învățarea individuală începe să fie cuantificată în credite academice transferabile; pe de altă parte, învățării individuale în afara orelor academice i se acordă un număr mai mare de ore decât activităților de învățare în cadrul orelor academice. Iar conceptul *învățare individuală* întrunește o mare diversitate de abordări și nuanțări terminologice: *studiu individual, învățare autonomă, învățare autoreglată, învățare autodirijată, învățare de sine stătătoare, lucrul individual* etc. [6, p.7]

Caracterul flexibil și adaptativ al comportamentului uman accentuează importanța învățării.

În conformitate cu pedagogia postmodernă, studentul trebuie și poate însuși calitatea de subiect și responsabilitatea pentru procesul de autoedificare.

După cum menționează I. Jinga, în funcție de implicațiile globalizării educației și ale problemicii lumii de azi cadrele didactice urmează să îndeplinească roluri noi: de mediator al

cunoașterii, consilier, agent al schimbării, etc. nu în ultimul rând însă profesorul este solicitat să se implice în luarea deciziilor de politică educațională și de inserție profesională [8].

Evidența învățării individuale în politici educaționale

Analiza documentelor de politici educaționale din Republica Moldova prezintă accentul pus pe formarea competenței de învățare individuală, sub forma de:

- *a se implica și a persevera în învățare* - Codul educației din Republica Moldova, art. 4; Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori;

- *a-și organiza propria învățare* - Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat), aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29 octombrie 2015; Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 1046 din 29.10.2015; Ghidul de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Tineretului și Sportului nr. 140 din 25.02.2006;

- *a gestiona eficient timpul și informația* - Planul-cadru pentru studii superioare;

- *a lucra individual și în echipă* - Curriculum disciplinar; Curriculum la decizia școlii; oferta disciplinelor opționale;

- *a-și cunoaște propriile nevoi de învățare* - Codul educației din Republica Moldova, art. 5; Cadrul Național al Calificărilor;

- *a valorifica ofertele* - Codul educației din Republica Moldova, art. 7; manuale școlare aprobate și de alternativă; manuale digitale; site-uri educaționale; suporturi metodologice;

- *a depăși obstacolele*: softuri educaționale; seturi multimedia; Planul Educațional Individualizat.

Stiluri ale învățării

Totodată, literatura de specialitate evidențiază diverse stiluri de învățare. Astfel, Fleming și Mills [apud 11, p.75] se concentrează pe modalitățile senzoriale prin care informația este percepută. În acest sens, ei identifică trei stiluri de învățare:

1. **Vizual** – persoanele care preferă să observe fotografiile, grafice, diagrame, scheme etc. Obțin cele mai bune rezultate în realizarea unei sarcini atunci când au citit instrucțiunile sau când au văzut pe altcineva realizând sarcina respectivă.

2. **Auditiv** – persoanele preferă să asculte informația prezentată în cuvinte. Cele mai bune rezultate le obțin atunci când sarcina le este explicată prin viu grai.

3. **Kinestezic** – persoanele preferă experiența fizică. Sarcinile sunt îndeplinite cu succes dacă pot să experimenteze și să învețe pe măsură ce acționează.

Pe palierul procesării informației, clasificările sunt mai diverse. David Kolb [14] propune o tipologie a trăsăturilor individuale în învățare care pornește de la premisa că procesarea informației este influențată de experiența pe care o acumulăm sau o deținem la un moment dat. El identifică patru tipologii:

1. **Reflexivul/Divergentul** – este foarte precaut, îi place să observe, să analizeze, să evalueze situația; refuză presiunea timpului; ca metode de învățare preferă auto-analiza, discuțiile în grupuri mici, chestionarele, observarea, feed-back-ul, interviul.

2. **Teoreticul/Asimilatorul** – analizează problemele în manieră logică, pas cu pas; refuză situațiile ambigue sau cele în care sunt exprimate emoții; ca metode de învățare preferă modele, statistici, aplicarea teoriilor.

3. **Programaticul/Convergentul** – este cel care decide și pune în practică și cel căruia îi plac provocările și rezolvarea de probleme; preferă să îi fie prezentat un model pe care să-l poată prelua și refuză să acționeze atunci când nu vede niciun beneficiu; ca metode de învățare preferă studiul de caz, rezolvarea de probleme, discuțiile, aplicarea celor învățate.

4. **Activul/Acomodatorul** – este deschis către experiențe noi, concrete; preferă ca mai întâi să acționeze și apoi să analizeze; refuză precauția și rutina; ca metode de învățare preferă brainstormingul, dezbateră, rezolvarea de probleme.

Important să menționăm, că tipul de învățare depinde de motivația pentru învățare, constituită de condiții interne ale personalității, determină, orientează, organizează și potențează intensitatea efortului în învățare pentru schimbare.

Schimbarea în educației

Necesitatea schimbărilor, susține Ș. Iosifescu, modifică accentul în modelarea educației: de la conformism spre autonomie; de la unitate la diversitate; de la gândire algoritmică, "convergentă", la flexibilitate, adaptabilitate și "gândire divergentă" sau "gândire laterală"; de la conținuturi (informații, cunoștințe, deprinderi etc.) la procese (informare, învățare, exersare etc.); de la o educație aproape exclusiv intelectuală la una complexă (în care educația morală, estetică și civică devin la fel de importante); de la învățare mecanică la "a învăța să înveți" și, în general, spre domeniile "meta-" (metacogniție, metacomunicare); de la o educație secvențială și limitată în timp și spațiu, la o educație pe tot parcursul vieții și din toate situațiile de viață. [7]

Studentii au fost întotdeauna o forță creatoare, productivă, care pot să influențeze dezvoltarea țării, studenții sunt cei care aduc schimbări

Paradigma învățării centrate pe student impune schimbarea metodei de studii de la predarea bazată pe memorizare la studii bazate pe învățare. Educația trebuie să fie văzută ca un proces constructiv de colaborare, un proces democratic între profesori și studenți, cât și între studenți. Acest lucru presupune două tipuri de implicații. La nivel practic, studiile trebuie să fie organizate în mod diferit.

Programele de studii și viața universitară ar trebui să se concentreze mai mult pe abilitățile studenților. Concentrarea pe cursuri opționale, pe lucru în grup, un raport optim între profesor și studenți și mai multe servicii de consiliere (atât privind studiile, cât și viitoarea carieră). La un nivel mai ridicat, este nevoie să se schimbe practicile de predare și învățare. Studenții ar trebui să învețe să devină cetățeni critici, pentru a contesta status quo-ul. [12, p.6]

Societatea este marcată de diferite transformări de progres, cunoaștere și dezvoltare tehnologică. Acestea implică mari schimbări atât la nivel individual cât și la nivel social, care la rândul lor influențează schimbări în educației. Atât dezvoltarea tehnologiei, cât și accesul la multitudinea de informații îl face pe student să devină vulnerabil.

Luând în considerație faptul că, la nivel individual, schimbările influențează asupra structurilor psihice ce nu pot realiza „saltul” în dezvoltare, unde în consecință, se instaurează un gen de decalaj dintre lume și personalitate, care evidențiază incapacitatea de a ține sub control schimbările și de a edifica un comportament adecvat. Iar, trăirile declanșate de această confruntare ca spaimă – incertitudine, creează o stare emoțională negativă, evidențiindu-se necesitatea și accentul pus pe cunoaștere, atitudine etc. [15, p.76] Iar, schimbările cu referire la activitatea profesională revendică axarea pe gândire critică, inteligență emoțională care solicită eforturi și ale gândirii independente a studentului, deși impactul în acest sens îl are cadrul didactic care orientează studentul să exercite *competența de învățare independentă*. [16, p.27]

Concluzii

În acest sens, fiecare student, pentru a-și facilita învățarea este necesar să înțeleagă preferințele specifice stilului personal de învățare și să conștientizeze care tip de învățare individuală creează cea mai eficientă cale de a învăța să învețe.

În esență, dacă pe de o parte, schimbarea este provocată de inovații din domeniul tehnic și alte domenii, pe de altă parte, acestea provoacă temeri de necunoscut, ce duc la probleme atât de ordin fizic, cât și psihic și dimensiunea etică fiind mai puțin scoasă în relief. Schimbarea accelerată, provoacă nu doar teamă, ci și incertitudine, nesiguranță – astfel, un rol important ar avea elaborarea strategiilor de adaptare la schimbare pentru a fi propuse în învățământ

Este de menționat că autoreglarea învățării exprimă cel mai bine libertatea individului referitor la: deciziile privind propriile nevoi de învățare; prioritățile în domeniul nevoilor și al interesului de a învăța; motivația obiectivelor învățării; alegerea unor stiluri și strategii de învățare; evaluarea rezultatelor învățării. Astfel, învățarea individuală este percepută ca o necesitate, dar și ca o prioritate.

Recomandări:

Pentru ca studentul să continue dezvoltarea personală, să dezvolte competența de a învăța să învețe, este necesar de a fi propuse diferite activități de învățare.

Pentru *activitatea individuală* a studenților se propun clasificarea sarcinilor după anumite criterii: timpul disponibil (urgență); importanța subiectelor (rentabilitate); dificultatea subiectelor (provocatoare - familiare); nivel de prioritate / necesitate; indicațiile celor avizați (profesorul, colegii-experti); estimează durata performării studiului, îndeplinirii sarcinii academice; identifică locul potrivit pentru studiu/învățare; elaborează planul de studiu pentru fiecare disciplină; după fiecare disciplină, sau temă de acasă pregătiți-vă recompense: o pauză de cafea; chiocolată; primblare de 5-10 minute; etc.

Referințe bibliografice

1. Botnari, V; Repeșco, G. *Motivația studenților pentru activitatea de învățare independentă*. In: Managementul educational. Pedagogia școlii superioare . Vol.6, 26-27 februarie 2022, Chișinău. Chișinău: Tipografia Universității de Stat din Tiraspol, 2022, pp. 175-182.
2. Codul Educației nr .152 din 17 iulie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634);
3. Cherry, K. *How to Become a More Effective Learner*. Theories. Cognitive psychology. 2020.
4. Golu, P. *Învățare și dezvoltare*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1985;
5. Ghid de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Tineretului și Sportului nr. 140 din 25.02.2006;
6. Guțu, V. *Învățarea individuală a studenților în cadrul cursurilor și seminarelor academice: concept și metodologie*. In: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației). nr. 5(135), 2020, pp. 7-14.
7. Iosifescu, Ș. *Necesitatea schimbării rolului profesorului în școala contemporană*. [cited 23.10.2021] https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Orient%C4%83ri_axiologice_UST_2020-12-17.pdf
8. Jinga, I., *Educația și viața cotidiană*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2005, p. 57
9. Panțuru, S., Necșoi D., *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Universității "Transilvania" din Brașov, 2007;

10. Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat). Ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29 octombrie 2015
11. Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 1046 din 29.10.2015;
12. Bugaian, L. *Învățarea centrată pe student*. În: *Tendințe actuale în învățământul superior din Republica Moldova*. Erasmus + Chișinău, 2017. p.6-9
13. Hongxiang, Z. *Accommodating Different Learning Styles in the Teaching of Economics: with Emphasis on Fleming and Mills’s Sensory-based Learning Style Typology*. In: *Economics and Finance* Vol. 4, No. 1; January 2017, p.72-83.
14. Kolb, D.A. (1981). *Learning styles and disciplinary differences*, In: A.W. Chickering (Ed.) *The Modern American College* (pp. 232–255). San Francisco, LA: Jossey-Bass.
15. Lungu, V. *Teoria și metodologia educației prospective*. Coord. șt. N. Silistraru. Univ. Tehnică din Moldova, Dep. Științe SocioUmane. Chișinău: MS Logo, 2019, 270 p. ISBN 978-9975-3327-5-0.
16. Lungu, V. *Learning to learn competence - major imperative in changing adaptability to labor market requirements*. In: *International Conference on Humanities, Social Science and Business Management (ICHSSBM) december 22nd 2021*, pp.25-31.